

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Természettudományi Kar

Alkalmazott Modul III

2. előadás

Procedurális programozás: adattípusok, elemi programok

© 2011.09.26. Giachetta Roberto

groberto@inf.elte.hu

<http://people.inf.elte.hu/groberto>

A procedurális programozás

Koncepciója

- A *procedurális programozás* a felülről lefelé tervezés elvét követi, vagyis a feladatot részfeladatokra bontja
 - a részfeladatokhoz az imperatív megközelítés elvén megoldó *algoritmusokat* rendel
 - az algoritmusok a *programkonstrukciók*, vagy vezérlési szerkezetek (szekvencia, elágazás, ciklus) segítségével épülnek fel
 - a megoldó algoritmusok az algoritmus állapotterét alkotó *változók* segítségével kommunikálnak egymással
 - a változók változtatásával a program állapotot vált, és a program futása az *állapotváltozások* sorozata, amelyek elvezetnek a végállapothoz

A procedurális programozás

Alprogramok

- Az algoritmusok *alprogramokként* (*subroutine*) jelennek meg, és meghatározott részfeladatot végeznek el, lehetnek:
 - *eljárások* (*procedure*): valamilyen utasítássorozatot futtat, végeredmény nélkül
 - *függvények* (*function*): valamilyen matematikai számítást végez el, és megadja annak eredményét
- Alprogramok meghívhatnak más alprogramokat, és kommunikálhatnak velük adatok átadásával
- Van egy kiemelt szerepű alprogram, amelyet a program indítások futtat, ez a *főprogram*
 - feladata a teljes program vezérlése és az adatok összefogása, rá hárul a teljes felelősség

A procedurális programozás

A C# nyelvben

- A C# *tisztán objektumorientált programozási nyelv*, amely lehetőséget procedurális módon történő programozásra
 - beleágyazva az objektumorientált környezetbe, ezért bizonyos objektumorientált környezeti elemek kényszerűen megjelennek a procedurális kódban is
 - az egyszerű típusait is felruházza intelligens lehetőségekkel, ezért sok utasítás, vagy érték típuson, vagy változók keresztül érhető el, pl.:
<típusnév>.<utasítás>(<paraméterek>),
<típusnév>.<érték> ,
<változónév>.<utasítás>(<paraméterek>)
- a programok logikai szerveződésére a névtereket használja

A procedurális programozás

A C# nyelvben

```
namespace MyProgram {  
    // névtér, a programszerveződés szintje  
  
    class MyClass {  
        // típus, a procedurális program határa  
  
        // a procedurális alprogramok helye  
  
        static void Main() { // főprogram  
  
            // a procedurális utasítások helye  
        }  
    }  
}
```

A procedurális programozás

Névterek

- A névterek biztosítják a rendszer strukturáltságát, a típusok és utasítások logikai szerkezetbe foglalását
 - mindennek névtérben kell elhelyezkednie, a keretrendszer által biztosított típusok és utasítások is ezekben helyezkednek el
 - a névterek hierarchikusan egymásba ágyazhatóak, és ezt a névtérben pont elválasztóval jelöljük, pl.:

```
namespace Outer { ... }  
namespace Outer.FirstInner { ... }  
// a fenti névtéren belüli névtér  
namespace Outer.FirstInner.DeepInner { ... }  
// a belső névtéren belüli névtér  
namespace Outer.SecondInner { ... }
```

A procedurális programozás

Névterek

- A mi projektjeink általában egy névtérben helyezkednek el, de lehetőség van ennek tagolására is
- Névtereket felhasználni a `using <névtér>` utasítással lehet, ekkor a névtér összes típusa és utasítása elérhető lesz
 - pl.: `using System;`
`using System.Collections.Generic;`
 - az utasítás a teljes fájlra vonatkozik, így általában a névtérhasználattal kezdjük a kódfájlt
 - a típusnév előtt is megadhatjuk a használandó névteret (így nem kell `using`), pl.: `System.Collections.Stack s;`
 - típusnév ütközés esetén mindenképpen ki kell írunk a teljes elérési útvonalat

A procedurális programozás

Adatok

- Az adatok kétféle fajtáját tarjuk nyilván:
 - *konstans* (*constant*): értéke és típusa rögzített, nem változhat a program futása során
 - *változó* (*variable*): értéke (esetleg típusa is) változtatható a program futása során, mindig a memóriában tároljuk, és megfelelő *azonosítóval* (változónév) látjuk el
- Minden adat a programban meghatározott típussal rendelkezik, amely megadja, milyen értékeket vehet fel és milyen műveletek végezhetőek rajta
 - vagyis a típus megadható egy értékhalmoz és egy művelethalmaz rendezett párjaként
 - Pl.: `bool = ({and, or, not} , {true, false})`

Adattípusok

Primitív típusok

- A típusoknak két csoportját tartjuk nyilván:
 - *Primitív típusnak* nevezzük a nyelv alaptípusait, amelyek a központi könyvtárban vannak megvalósítva, ezek a következők:
 - logikai: `bool`
 - előjeles egész számok: `sbyte`, `short`, `int`, `long`,
 - előjel nélküli egész számok: `byte`, `ushort`, `uint`, `ulong`
 - lebegőpontos számok: `float`, `double`
 - fixpontos szám: `decimal` ($1.0 \cdot 10^{-28}$ - $7.9 \cdot 10^{28}$)
 - karakter: `char`
 - objektum: `object`

Adattípusok

Összetett típusok

- *Összetett típus*nak nevezzük azokat, amelyek már létező típusok, valamint típuskonstrukciók (iterált, direktszorzat, unió) segítségével valósulnak meg
 - ezekből néhány található a központi könyvtárban, pl.: **string**
 - rengeteg található további beépített könyvtárakban, pl.: **Stack, Console, StreamReader**
- Minden rövidített C# típusnév ekvivalens egy .NET típusnévvel, amely a **System** névtérben található, pl.:
bool == System.Boolean,
int == System.Int32,
float == System.Single,
object == System.Object

Adattípusok

Példányosítás

- Változókat bárhol létrehozhatunk a programkódban a típus, a név, illetve a kezdőérték megadásával
 - pl.: `Int32 myInt = 10;`
 - a kezdőérték megadása nem kötelező, de a változó addig nem használható fel, amíg nem kap értéket (ez történhet beolvasással is)
 - összetett típusok (pl. tömbök) esetén használni kell a **new** utasítást a létrehozáshoz
- Konstansokat pusztán az érték leírásával hozhatunk létre, vagy elnevezett esetben használnunk kell a **const** kulcsszót, ekkor kötelező a kezdőérték megadása
 - pl.: `const Int32 myConstInt = 10;`

Adattípusok

Operátorok

- A típusok műveleteik egy részét *operátorok*on keresztül végzik el, amelyek egyszerűsítik a művelet meghívását
- Az operátorok olyan utasítások, amelyek vezérlőkaraktereken, vagy kulcsszavakon keresztül érhetőek el
 - a meghívás rögzített formában történik (*prefix*, *postfix* vagy *infix* jelölés mellett)
 - az operátorok *precedenciával* rendelkeznek, amely halmozás esetén megszabja a hívási sorrendet
 - az operandusok száma minden esetben rögzített, vannak egy-, két-, illetve háromoperandusú műveletek, és ez rögzített minden operátorhoz (a + és - operátortoknak van egy-, illetve kétoperandusú változata is)

Adattípusok

A leggyakrabban használt operátorok

- A leggyakrabban használt operátorok:
 - *aritmetikai*: összeadás ($a + b$), negáció ($-a$), kivonás ($a - b$), szorzás ($a * b$), osztás (a / b), maradékképzés ($a \% b$), értéknövelés ($a++$, $++a$), értékcsökkentés ($a--$, $--a$)
 - *értékadás*: egyszerű ($a = b$), összetett ($a += b$, $a -= b$, $a *= b$, $a /= b$, $a \% = b$, $a << = b$, $a >> b$, $a \& = b$, $a |= b$, $a ^= b$)
 - *logikai*: érték összehasonlítás ($a < b$, $a > b$, $a < = b$, $a > = b$, $a == b$, $a != b$), tagadás ($!a$), és ($a \&\& b$), vagy ($a || b$)
 - *indexelés* ($a[b]$)
 - *feltételes kiértékelés* ($a ? b : c$)

Adattípusok

Operátorok precedenciája

- Az operátorok *precedenciája* meghatározza, a műveletek halmozása esetén milyen sorrendben történik a végrehajtás
 - a precedencia típusfüggetlen, és rögzített
 - a magasabb precedenciájú hajtódik előbb végre, ezen túl a végrehajtás balról jobbra történik (kivéve az értékadást, amely jobbról balra történik)
 - zárójelek használatával befolyásolhatjuk a végrehajtási sorrendet

- Pl.:

$a * b - c == 7$ jelentése: $((a * b) - c) == 7$

$c = a == b \% 7 \% 2$ jelentése: $c = (a == ((b \% 7) \% 2))$

$++a++$ jelentése: $++(a++)$

$a = b = c = 3$ jelentése: $a = (b = (c = 3))$

Adattípusok

Intelligens típusok

- Már a primitív típusok is intelligensek C#-ban, azaz támogatnak számos műveletet és speciális értéklekérdezést a típusokon, illetve változókon keresztül, pl.:
 - szöveggé alakítás bármely típusra: `intValue.ToString()`
 - speciális értékek lekérdezése: `Int32.MaxValue`, `Double.NaN`, `Double.PositiveInfinity`, `String.Empty`
 - konverziós műveletek: `Double.Parse(myString)`
 - karakter átalakító és lekérdező műveletek:
`Char.ToLower(myChar)`, `Char.IsDigit(myChar)`
 - szöveg átalakító és lekérdező műveletek:
`myString.Length`, `myString.Find(char)`,
`myString.Replace(oneChar, anotherChar)`

Adattípusok

Konstansok példányosítása

- A nem elnevezett konstansok a megfelelő automatikus típust kapják meg, ez módosítható karakterliterálok (**L**, **U**, **F**, ...) segítségével, pl.:
 - `10 // típusa Int32 lesz`
 - `10L // típusa Int64 lesz az L karakter miatt`
 - `10.0 // típusa Double lesz`
 - `10.5 // típusa Double lesz`
 - `10.5F // típusa Single lesz az F karakter miatt`
- Ezen konstansok is megkapják a típus összes utasítását, így ők is intelligensek lesznek, pl.:
 - `10.ToString() // eredménye: "10"`
 - `"Hello World".Substring(0, 5)`
`// eredménye: "Hello"`

Adattípusok

Típuskonverziók

- A C# nyelv *szigorúan típusos*
 - minden értéknek fordítási időben ismert a típusa
 - az implicit (automatikus) típuskonverziók korlátozva vannak a nagyobb típusalmazba
 - pl.: `byte` \rightarrow `short`, `ushort`, `int`, ..., `double`
`int` \rightarrow `long`, `float`, `decimal`, `double`
`float` \rightarrow `double`
 - nem lehet automatikus konverzióra támaszkodni olyan típusok között, ahol nem garantált, hogy nem történik értékvesztés, és ez fordítási időben kiderül
 - pl.: `float` \rightarrow `int`
 - ekkor explicit konverziót kell alkalmaznunk

Adattípusok

Típuskonverziók

- az explicit típuskonverzió fordítási időben felügyelt, és kompatibilitást ellenőriz, pl.:

```
int x; double y = 2, string z;  
x = (int)y; // engedélyezett  
z = (string)y;  
// HIBA, int és string nem kompatibilisek
```

- tetszőleges primitív típuskonverzióra a `Convert` típus műveletei használhatóak, illetve szövegre történő konverzió több módon is elvégezhető:

```
int x; double y = 2, string z;  
x = Convert.ToInt32(y);  
z = Convert.ToString(y); // z = y.ToString();  
x = Int32.Parse(z); // x = Convert.ToInt32(z);
```

Adattípusok

Példa

Feladat: Kérjünk be két valós számot a konzol képernyőn, és írjuk vissza az összegüket.

- a valós számok közül használjuk az egyszeres pontosságút (**Single**), a változóink legyenek **a** és **b**
- a konzol képernyőről beolvasni a **Console.ReadLine()** utasítással tudunk, amely szöveget ad vissza, így azt konvertálnunk kell (**Convert.ToSingle**)
- a konzolra kiírni a **Console.Write()** és **Console.WriteLine()** utasításokkal tudunk bármilyen típusú változót, vagy konstansot
- a kiíráshoz szöveget is társítunk, amelyhez a **+** operátor segítségével tudunk további értékeket fűzni

Adattípusok

Példa

Megoldás:

```
using System; // felhasznált névtér

namespace SimpleSummation { // saját névtér
    class Program {

        static void Main(string[] args) {
            Single a, b, c;
            // a két beolvasandó szám, valamint az
            // eredmény

            Console.Write("Kérem az első számot: ");
            a = Convert.ToSingle(Console.ReadLine());
            // beolvasás és konvertálás
```

Adattípusok

Példa

Megoldás:

```
Console.Write("Kérem a második számot:
              ");
b = Convert.ToSingle(Console.ReadLine());

c = a + b; // összeadás elvégzése
Console.WriteLine("A két szám összege: "
                  + c); // kiírás
Console.ReadKey(); // várakozás
    }
}
}
```

Adattípusok

Példa

Feladat: Olvassunk be egy szöveget, írjuk ki a hosszát, valamint magát a szöveget nagy kezdőbetűvel és ponttal a végén.

- a szöveg hosszát lekérdezni a `Length` utasítással tudjuk
- nagy kezdőbetűt a `Char.ToUpper()` utasítással tudunk kialakítani, amely megkapja az átalakítandó karaktert
- szöveg egy karakterét a `[]` operátorral tudjuk lekérdezni, ennek meg kell adni a karakter sorszámát 0-tól kezdődően (azaz pontosabban azt adjuk meg, hány hellyel van arrébb a karakter a kezdőpozícióhoz képest)
- a kiolvasott 0. karakter után következik a többi rész, amelyet a `substring()` utasítással kérünk le, majd a `+` operátorral hozzáfűzzük a pontot

Adattípusok

Példa

Megoldás:

```
static void Main(string[] args){  
    String myString;  
  
    Console.Write("Kérem a szöveget: ");  
    myString = Console.ReadLine();  
    // szöveg beolvasása  
  
    Console.WriteLine("A szöveg hossza: "  
        + myString.Length);  
    // hossz lekérdezése és kiírása
```

Adattípusok

Példa

Megoldás:

```
myString = Char.ToUpper(myString[0]) +  
           myString.Substring(1) + ".";  
// első karakter nagybetűssé alakítása,  
// valamint a további szöveg és a pont  
// hozzáfűzése  
  
Console.WriteLine("Az eredmény: " + myString);  
Console.ReadKey();  
}
```


Adattípusok

Tömbök

- Amennyiben egy típusú elemből sokat szeretnénk eltárolni, az iterált típuskonstrukciót használjuk, a programozási nyelvekben ennek megvalósítását a *tömbök* jelentik
- A tömb tehát azonos típusú elemek rögzített hosszúságú sorozata, amely egy összetett típust fog adni
 - bármely elemét elérhetjük, lekérdezhetjük, módosíthatjuk, de elemeket nem vehetünk hozzá, vagy törölhetünk belőle
 - az elemek indexszel rendelkeznek, ami 0-tól indul (hasonlóan a **string** típus karaktereihez)
 - létrehozása elemszámmal:

```
<típusnév>[ ] <változónév> =  
    new <típusnév>[<elemek száma>];
```

Adattípusok

Tömbök

- létrehozása elemekkel:

```
<típusnév>[] <változónév> =  
    new <típusnév>[] { <elemek felsorolása> };
```
- elemelérése: `<változónév>[<index>]`
- méret lekérdezése: `<változónév>.Length`
- A nyelv lehetőséget ad több dimenziós tömbök létrehozására is (mátrixok, térbeli mátrixok), ekkor pusztán fokoznunk kell az indexek és a méretek számát, vesszővel elválasztva
 - mátrix létrehozása elemszámmal:

```
<típusnév>[, ] <változónév> =  
    new <típusnév>[<oszlopszám>, <sorszám>];
```
 - mátrix elemelérése: `<változónév>[<oszlop>, <sor>]`

Elemi programok

Vezérlési szerkezetek

- A legtöbb program nem írható le utasítások sorozataként, ekkor jönnek képbe a *vezérlési szerkezetek*, amelyek az utasításabsztrakció alapvető eszközei
 - *szekvencia*: utasítások egymásutánja, ahol a ; tagolja az utasításokat
 - *programblokk*: { <utasítások> }
utasítások csoportosítására szolgál, valamint meghatározza a változók élettartamát (a blokkban létrehozott változók csak a blokkon belül érhetőek el)
 - *elágazás*: lehetővé teszi valamilyen feltétel függvényében különböző tevékenységek végrehajtását, esetei:

Elemi programok

Vezérlési szerkezetek

- *kétágú elágazás:*

```
if (<feltétel>) // logikai típusú feltétel  
    <utasítás>; // igaz ág
```

```
else
```

```
    <utasítás>; // hamis ág
```

- ha a feltétel teljesül, az igaz ág kerül végrehajtásra, különben a hamis ág
- a hamis ág elhanyagolható
- a csellengő **else** mindig az utolsó elágazáshoz tartozik
- felváltható triáris operátor használatával:

```
<feltétel> ? <utasítás>; : <utasítás>;
```

Elemi programok

Vezérlési szerkezetek

- *többságú elágazás:*

```
switch(<változó>){  
    case <konstans> : <utasítások>; break;  
    ...  
    default: <utasítások>; break;  
}
```

- egy adott változó értéke függvényében kerülnek különböző ágak végrehajtásra
- alkalmazható egész, karakter és szöveg típusú változókra
- alapértelmezett (**default**) ág nem kötelező
- a lezárás (**break**), vagy továbbadás (**goto**) kötelező

Elemi programok

Vezérlési szerkezetek

- ciklusok: utasítások (ciklusmag) többszöri végrehajtására alkalmasak valamilyen feltétel (ciklusfeltétel) függvényében
 - *számláló ciklus*:

```
for (<inicializálás>; <feltétel>; <léptetés>)  
    <utasítás>;
```
 - előre meghatározott, hányszor futtatja le a ciklusmagot
 - a léptetés során egy általában egész típusú változót (ciklusszámláló) növel, vagy csökkent, amíg az el nem ér egy megadott küszöböt

Elemi programok

Vezérlési szerkezetek

- *előtesztelő ciklus:*

`while(<feltétel>) <utasítás>;`

- először ellenőrzi a feltételt, és ha az igaz, lefuttatja a ciklusmagot, majd ezt futtatja körkörösén, amíg a felvétel hamissá nem válik

- *utántesztelő ciklus:*

`do <utasítás>; while(<feltétel>);`

- először mindenképpen lefuttatja a ciklusmagot, majd ellenőrzi a feltételt
- az első futtatást követően ugyanúgy hajtódik végre, mint az előtesztelő ciklus

Elemi programok

Vezérlési szerkezetek

- *bejáró ciklus:*
`foreach(<deklaráció> in <kifejezés>)`
`<utasítás>;`
 - egy gyűjtemény értékein tud végighaladni
 - kifejezés értékének kell `GetEnumerator()` metódus (az `IEnumerable` interfészből)
- ciklusból kilépés bármikor lehetséges a felvételtől függetlenül (`break`), valamint feltétel kiértékeléshez történő ugrás (`continue`) is lehetséges

Elemi programok

Példa

Feladat: Olvassunk be 10 egész számot a konzolról, és írjuk vissza a páros számokat a képernyőre.

- az adatok tárolására egészeket tároló tömböt használunk, mérete 10 lesz
- két számláló ciklusra van szükségünk, az elsővel beolvassuk az elemeket, a másodikkal visszaírjuk őket a képernyőre
- a második ciklusban elágazást használunk, amely csak páros szám esetén végez kiírást (ezért a hamis ágra nem lesz szükségünk), az elágazás feltétele a kettővel való oszthatóság lesz

Elemi programok

Példa

Megoldás:

```
static void Main(string[] args){
    Int32[] values = new Int32[10];

    // beolvasás
    Console.Write("Kérem a számokat: ");
    for (Int32 i = 0; i < values.Length; i++)
        // számláló ciklus, amely a tömb végéig
        // megy

        values[i] =
            Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
        // belül használhatjuk a ciklusszámlálót
```

Elemi programok

Példa

Megoldás:

```
// kiírás
Console.WriteLine("Páros számok:");
for (Int32 i = 0; i < values.Length; i++)
    // használhatjuk ugyanazt a ciklusváltozót

    if (values[i] % 2 == 0)
        // elágazás, a feltétel a párosság

        Console.WriteLine(values[i]);

Console.ReadKey();
}
```

Elemi programok

Algoritmusok

- *Algoritmusnak* nevezzük azt a műveletsorozatot, amely a feladat megoldásához vezet
 - a program lényegi része, amely nem tartalmazza az adatok beolvasását és kiírását
 - egy programban több algoritmus is szerepelhet, amelyek valamilyen kombinációja oldja meg a feladatot
- A megoldandó feladatokban gyakorta fedezünk fel hasonlóságokat (pl. többen valamit kell keresni)
 - ennek köszönhetően a megoldó algoritmusuk is teljesen hasonló, csupán néhány eltérést fedezhetünk fel közöttük
 - általában a megfelelő adat, illetve feltétel változtatásokkal megkapjuk az új feladat megoldását a korábbi alapján

Elemi programok

Algoritmusok

- Az algoritmusokat ezért célszerű általánosan (absztraktnan) megfogalmazni, hogy a változtatások (transzformációk) könnyen véghezvihetők legyenek
 - amennyiben a feladatra találunk megoldó algoritmust, és azt átalakítjuk az aktuális feladatra, akkor azt mondjuk, hogy a feladatot *visszavezettük az algoritmusra*
 - az algoritmus lehet nagyon egyszerű (pl. szám szorzása), és nagyon összetett
- Az algoritmust két részre szeparáljuk:
 - *inicializálás*: változók kezdőértékeinek megadása
 - *feldolgozás* (mag): műveletvégzés a bemenő adatokkal és az inicializált változókkal

Elemi programok

Programozási tételek

- Algoritmusokat azért célszerű használni, mert jó, bizonyított megoldását adják a feladatnak, nem kell újabb algoritmust kitalálni
 - már több ezer algoritmus létezik, amelyek mind nevesítettek
 - az algoritmusok bemenete általában egy adatsorozat, vagyis adatok egymásutánja (pl. tömbben)
- Az egyszerű, sorozatokra alkalmazott algoritmusokat nevezzük *programozási tételeknek*, ezek a következők:
 - összegzés, számlálás
 - lineáris keresés, bináris keresés
 - maximum keresés, feltételes maximumkeresés
 - elemenkénti feldolgozás

Elemi programok

Összegzés

- Az *összegzés programozási tétele* lehetővé teszi tetszőleges sorozat (a_1, \dots, a_n) adott függvény (f) szerint vett értékének összesítését (*sum*)

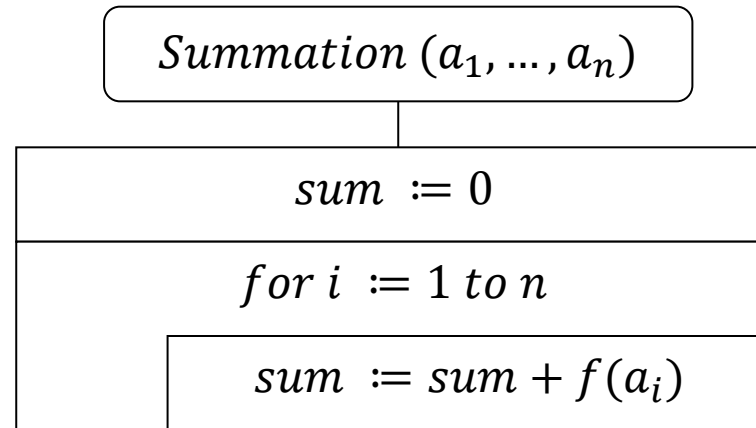
$$sum = \sum_{i=1}^n f(a_i)$$

- az összegzés egy ciklusban történik, az összeget egy külön változóhoz adjuk hozzá minden lépésben, amelyet egy kezdeti értéken inicializálunk
- általában az összegző művelet az összeadás, ekkor az összeg változó 0-ról indul
- a függvény általában az identitás, de lehet nagyon összetett is

Elemi programok

Összegzés

- Az összegzés absztrakt megfogalmazása:

- A ciklus nem csak számláló lehet, hanem bármilyen feltétellel vezérelt előtesztelő
- A konkrét feladattól függően az egyes konstansok és műveletek változhatnak, pl. faktoriális számítás esetén az összeg 1-től indul, a művelet a szorzás

Elemi programok

Példa

Feladat: Adjuk meg egy pozitív egész szám faktoriálisát.

- alkalmazzunk összegzést, amelyben a szorzás műveletét használjuk
- készüljünk fel arra, hogy a felhasználó nem garantált, hogy pozitív számot ad meg, ezért egy elágazással előbb válasszuk le a hibás eseteket, és írjunk ki figyelmeztető üzenetet
- az eredményváltozót egy nagyobb értékű változóba vesszük fel (`int64`), hogy garantáltan elférjen az eredmény

Elemi programok

Példa

Megoldás:

```
static void Main(string[] args){
    Int32 number;
    Int64 sum; // az eredményhez nagyobb
               // értéktartományt veszünk

    Console.WriteLine("Kérek egy pozitív egész
                       számot: ");
    number = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());

    if (number <= 0)
        Console.WriteLine("Mondom, pozitív egész
                           számot!");
}
```

Elemi programok

Példa

Megoldás:

```
else {  
    // itt már programblokk szükséges, mivel  
    // több utasítás is helyet kap  
  
    sum = 1; // összegzés  
    for (Int32 i = 1; i <= number; i++)  
        sum *= i; // vagy sum = sum * i;  
  
    Console.WriteLine("A szám faktoriálisa: " +  
        sum);  
}  
Console.ReadKey();  
}
```